

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО МЕХАНОТЕХНИКА
“ПРОФЕСОР ЦВЕТАН ЛАЗАРОВ”

---

*гр.Пловдив, ул. “Братя Бъкстон” №71 А, GSM 0896610721,
g-mail: mehano@pgmtplovdiv.info*

Утвърждавам:

инж. Анета Чилингирова

Директор на ПГМТ “Проф. Цветан Лазаров”

П Л А Н

ЗА ДЕЙСТВИЯ ПРИ БЕДСТВИЯ, АВАРИИ, КАТАСТРОФИ И ПОЖАРИ

Приет на Педагогически съвет с Протокол № 11/14 .09.2023 г. и утвърден със
Заповед № РД 06-2052 /14.09.2023 г.

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Основание за разработване:

Планът за защита при бедствия, аварии, катастрофи и пожари на Професионална гимназия по механотехника “Професор Цветан Лазаров”, гр. Пловдив е разработен на основание чл. 36, ал.1 от Закона за защита при бедствия.

Планираните мерки за защита при бедствия на педагогическия и непедагогическия персонал, учениците, посетителите и временно работещите на територията на гимназията се базират на прогнозирането на възможните рискови фактори за обекта и последиците от тях. Те са резултат от анализ на: географското разположение на Професионална гимназия по механотехника “Професор Цветан Лазаров”, гр. Пловдив; изградената инфраструктура; дейностите, които осъществява; състоянието на комуникациите и реалните възможности за действие на ръководството и персонала при бедствия.

Целта на плана е:

1. Да се прогнозира вероятните бедствия, които е възможно да възникнат на територията на Професионална гимназия по механотехника “Професор Цветан Лазаров” и очакваните последици от тях.

2. Да се създаде организация за защита на живота и здравето на учителите, учениците, непедагогическия персонал, посетителите и временно работещите в обекта при възникване на бедствия.

3. Да се разпределят отговорностите на органите за ръководство на обекта и задачите на персонала при възникване на бедствия.

4. Да се организира ефективно изпълнение на евакуационни, спасителни и възстановителни дейности.

Организацията и контролът по изпълнение на задачите произтичащи от Плана за защита при бедствия, аварии, катастрофи и пожари се възлага на инж. Анета Чилингинова – Директор в Професионална гимназия по механотехника “Професор Цветан Лазаров”, гр. Пловдив.

II. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЕКТА

1. Местоположение

Професионална гимназия по механотехника „Професор Цветан Лазаров” се намира в район Южен на град Пловдив, в началото на южната индустриална зона. Няма свлачищни терени, речна заливна зона и други хидротехнически съоръжения.

2. Строителна характеристика на училището

- обща площ /кв.м/	32282 м ²
- застроена площ /кв.м/	8377 м ²
- незастроена площ /кв.м/	23905 м ²
- брой на сградите /секции/	15

Етажност на сградите

- централна сграда	4 етажа
- работилници	2 етажа
- училищен стол	2 етажа
- хале УАС	2 етажа
- хале диагностика	1 етаж
- пункт ГТП	1 етаж
- каса УАС	1 етаж

- работилници ДВГ	2 етажа
- гаражи	1 етаж

Тип строителство

- централна сграда	МС
- работилници	МС
- училищен стол	МС
- хале УАС	МС
- хале диагностика	ПМ
- пункт ГТП	сглобяем панел
- каса УАС	МС
- работилници ДВГ	МС
- гаражи	П

Брой на помещенията и характеристика

- Подземен етаж – Противорадиационно скривалище с вместимост 1200 души, стопанисващо се от Община Пловдив, котелно помещение на ПГМТ, отоплението в училището е локално на газ; склад, празни помещения;
- Партер – стая за видеонаблюдение, учебни кабинети (6 броя), учебни лаборатории (3 броя), главно табло, кабинет на домакин, лекарски кабинет, тоалетни, стаи за отдих (2 броя);
- Първи етаж – Компютърни кабинети (5 броя), учебни кабинети (3 броя), Учителска стая, кабинет на директор, кабинет на помощник-директори, Заседателна зала (3 броя), административни кабинети (4 броя), санитарни помещения, Ателие;
- Втори етаж – санитарни помещения, библиотека, кабинет на педагогически съветник, стая за отдих (6 броя), учебни кабинети (12 броя), учебни лаборатории (2 броя);
- Трети етаж – учебни кабинети (14 броя), стаи за отдих (4 броя), санитарни помещения;
- Подпокривно пространство на централна сграда – дървено и метално носещо скеле, ламаринен покрив;

3. Училището е разположено в близост до главен път с интензивно движение

4. ПГМТ „Проф. Цветан Лазаров” има общо 845 души личен състав

От тях:

Ученици в дневна форма на обучение – 750

Ученици в самостоятелна форма на обучение – 11

Педагогически персонал – 63

Непедагогически персонал – 21

5. Режимът на работа на учебното заведение е целодневен

Забележка: В гимназията през работните дни има 1 медицинско лице и 1 охранител, които не са в личния състав на ПГМТ „Проф.Цветан Лазаров”.

III. ВЪЗМОЖНИ БЕДСТВИЯ, АВАРИИ, КАТАСТРОФИ И ПОЖАРИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЛАСТТА /ОБЩИНАТА/ И ПРОГНОЗА ЗА ПОСЛЕДСТВИЯТА ОТ ТЯХ

1. Възможни бедствия, аварии, катастрофи и пожари на територията на Пловдивска област:

1.1. Земетресения

Земетресенията са природни бедствия, които могат да предизвикат свлачища, наводнения, аварии, епидемии, прекъсване на комуникационни и транспортни връзки и други. Те представляват внезапно освобождаване на енергия от земната кора, при което за кратко време се генерират сеизмични вълни. Обемът, където се освобождава енергията, се нарича земетръсно огнище.

Силата на земетресението се оценява чрез два различни по своята физическа същност показателя: сеизмична интензивност и магнитуд. Това става по няколко скали, но най-използваните са две. 12-степенната скала на Медведев-Шпонхойер-Карник измерва интензивността (степената на разрушенията на сгради и съоръжения, на деформации на почвата и степента на психологическото въздействие върху хората). 9-степенната скала на американския учен Чарлз Рихтер характеризира сеизмичната енергия (магнитуда), излъчена в огнището на земетресението (в епицентъра).

Територията на страната е характерна с висока сеизмична активност и е сред класифицираните като "втори ранг земетръсно-опасни участъци" по Земята. Тази територия попада под въздействието както на вътрешни, така и на външни за страната сеизмогенни райони с очакван магнитуд до 8 по скалата на Рихтер.

1.2. Наводнения

Наводнението е явление с природен или техногенен характер, свързано с нежелани временни разливания на вода по сушата, водещо до материални щети, пострадали и жертви.

Наводненията са потенциален причинител на поражения, щети, загуби, жертви и налагащи се евакуации, нарушаване икономическото развитие и засягане на стопанската дейност на населението.

Наводнения могат да възникнат при обилни валежи, снеготопене, при частично или пълно разрушаване на стени на големи и малки язовири. От наводнения най-сложна обстановка се очаква в низините и по поречието на река Марица, на язовирите „Въча“, „Пясъчник“, „Кричим“ и др.

За град Пловдив особено опасни могат да бъдат наводнения предизвикани от язовирите „Пясъчник“, „Въча“, „Кричим“, „Тополница“, „Батак“ и „Белмекен“.

1.3. Радиационна авария в АЕЦ "Козлодуй"

Повишаване на радиационния фон на територията на община Пловдив е възможно при:

- радиационна авария в АЕЦ „Козлодуй“ и обекти работещи с ядрено гориво;
- трансграничен пренос на радиоактивни вещества;
- аварии с източници на йонизиращо лъчение (производствено-технологични, измервателни, медицински, пътно-транспортни произшествия с превоз на източници на йонизиращи лъчения).

При нарушаване нормите за безопасна експлоатация и разрушаване на защитните бариери в АЕЦ "Козлодуй" е възможно възникване на радиационна авария, съпроводена с изхвърляне на радиоактивни продукти в околната среда. Ще се създаде сложна радиационна обстановка, при която част от населението ще получи еквивалентна доза на облъчване над допустимата.

1.4. Промислени аварии, свързани с отделяне на токсични вещества

На територията на община Пловдив са изградени предприятия, работещи с опасни химически вещества, концентрирани предимно в районите Южен и Северен. При възникване на производствени аварии, тези химически вещества с голяма реактивоспособност и токсичност могат по пряк или косвен начин да увредят здравето и живота на хората, да доведат до материални загуби и замърсяване на околната среда.

Източник на аварии и разпространението на промислени отровни вещества на територията на общината са и газопроводите и продуктопроводите, водопроводните и

очистителни съоръжения, които използват като дезинфектиращо средство хлор, железопътният и автомобилният превоз на опасни товари.

Основните промишлени отровни вещества, които представляват опасност при възникване на авария са амоняк, хлор, серен диоксид, серен триоксид, серовъглерод, хлоровъглерод, ацетон, етилен, формалдехид и др. Много органични химически суровини и продукти като лекарства, текстилни материали, масла и др. не са токсични, но при горене изгърят не напълно, в резултат на което се получават силно токсични газове, които замърсяват околната среда и предизвикват поражения на живите организми. Такива газове са въглеродния оксид, сереводородът, циановодородът, фосгенът, азотните оксиди и др.

Основни източници на замърсявания са промишлените и добивните дейности в „КЦМ” АД, „Агрива” АД, „Захарен комбинат” - Пловдив, комбинат „Юрий Гагарин” и други.

За ПГМТ освен гореспоменатите, рискови са още и разположените в близост газ станции и метан станции на „Кукленско шосе”.

В сградата на гимназията има вграден трансформатор, който представлява съществена опасност при природни бедствия.

1.5.Пожари

Пожарите в сгради с масово пребиваване на хора се причиняват основно от човешка дейност – неспазване на технически мерки за безопасност и неизправни технически съоръжения, работещи без контрол отоплителни уреди, палене на открит огън и по-рядко от природни явления – мълнии.

Възникване на пожар в района на обекта е възможно при:

- късо съединение в електрическата инсталацията на сградата;
- аварии в електрическите уреди, при непозволено използване на нагревателни уреди или открит огън;
- аварии в електрическите уреди при претоварване на електропреносната мрежа;
- в резултат на мълния при нарушена мълниезащита;

Пожар може да се получи и в резултат на термично въздействие от високата температура, отделена при пожари, протичащи извън територията на обекта, но в опасна близост до него.

Основна опасност при евентуално възникване на пожар представляват помещения, съдържащи леснозапалими и пожароопасни материали. Това са 2 помещения, съдържащи архивите на ПГМТ – 1 на първия етаж и библиотека на втория етаж.

Опасност представлява и отоплението на природен газ. При авария е възможно изтичане на газ и съществува опасност от запалване и взривяване.

В обекта е изградена пожароизвестителна система със звуков сигнал за известяване при възникване на пожар.

Професионална гимназия по механотехника е снабдена с 61 броя пожарогасители от следните видове: водни, прахови, с въглероден диоксид (CO₂), разположени и обозначени в съответствие с действащите нормативни документи на всеки етаж.

1.6.Снежни бури, поледици и обледявания

Зимата като сезон се характеризира с ниски температури, снежни виелици и бури, заледявания и обледенявания. В община Пловдив средногодишно има 23 дни със снежна покривка. Средната височина на снежната покривка е между 2 и 4 см., средно максималната – между 6 и 13 см., а максималната – 52 см. Поради честия преход на температурата през 0⁰C, снежната покривка рядко издържа до нов снеговалеж.

На територията на община Пловдив могат през определен период да се формират снежни бури (явление, което възниква при температура на въздуха под 0⁰C, при снеговалеж и скорост на вятъра над 5 м/сек.). Ще се образуват навети преспи по пътищата, което силно затруднява транспортните връзки , особено с кварталите Коматеево и Прослав.

Заледяване се получава когато при понижаване на температурите под 0⁰C замръзват размекнат сняг и дъжд. В резултат на ледената обвивка (поледица) на участъци от пътищата се нарушава нормалното движение на транспортните средства, създава се реална опасност от възникване на пътно-транспортни произшествия, множество подхлъзвания и падане на хора с чести счупвания на крайниците. При циклично топене и замръзване под стрехите и съоръженията се образуват висулки, които при откъсване могат да предизвикат наранявания на преминаващи хора.

Обледеняването се изразява в покриването с лед или скреж на електропроводи, тръбопроводи и други съоръжения главно по енергопреносната и съобщителната мрежа, а също и клоните на дърветата. Обледеняване може да се получи и при висока влажност на въздуха (над 90 %), дъжд и рязко застудяване под 0⁰C, съчетано със силен вятър (> 5 м/сек.). Натезалите съоръжения се късат, огъват и чупят стълбовете с последващо прекъсване на електрозахранването. Падащи клони също създават условия за нещастни случаи.

Описаните явления биха затруднили комуникацията на ПГМТ, както и подходът и изходът от него. Това в най-голяма степен представлява опасност, ако на обекта възникне аварийна ситуация, за овладяването на която ще е необходима външна намеса.

Основна задача на персонала е да поддържа достатъчна степен на проходимост в подходите и изходите на сградата

IV. ГОТОВНОСТ ЗА ДЕЙСТВИЕ ПРИ БЕДСТВИЯ

1. Органи за действие при бедствия

В Професионална гимназия по механотехника е изградена училищна комисия за защита при бедствия както следва:

Председател : инж. Анета Чилингирова – Директор, 0896249919
Зам.председател Христина Димитрова – ЗДАСД, 0897874192
Секретар инж. Диляна Тенева-Петрова – Зав. ТБОТ, 0897611928
Членове :

1. инж. Атанас Биковски – учител, 0897837017
2. Таня Гънкова – учител, 0887349660
3. инж. Тодорка Ванева – учител, 0887907988,
4. Йорданка Проева – домакин, 0897728820
5. Делко Нинков – огняр, 0895731559
6. Галя Костадинова – учител, 0882494498
7. Веселин Петров – електротехник, 0897866452

Работно място на комисията – кабинета на Директора

2. Задачи на щаба (комисията) :

- Да организира защитата на личния състав при бедствия, аварии и катастрофи;
- Да организира обучението на учениците и да изготвя ежегодно план-график за провеждане на обучението им за действие при бедствия, аварии, катастрофи и пожари съгласно дадената от МОН програми;
- Да планира превантивни мероприятия и организира тяхното изпълнение.
- Да поддържа органите и групите в готовност за действия при бедствия, аварии и катастрофи.

V. ОПОВЕСТЯВАНЕ И ПРИВЕЖДАНЕ В ГОТОВНОСТ

1. На комисията за защита при бедствия

1.1. Комисията се оповестява съгласно Приложение № 1

- При опасност и критична ситуация, породена от бедствия;

- При провеждане на учение по плана на училището
- При проверка готовността на комисията
- По решение на председателя на комисията

1.2. Привеждане в готовност на комисията за защита при бедствия:

Комисията за защита при бедствия се събира на определеното място, анализира обстановката и се доуточняват :

- Мероприятия за незабавно изпълнение;
- Ред за действие;
- Задачи;
- Ред за обмен на информация;
- Състав и задачите на органите и групите за взаимодействие и връзката с тях.

VI. УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙСТВИЯТА ПРИ БЕДСТВИЯ

Извършва се от инж.Анета Владимирова Чилингирова – Председател, а при отсъствие или невъзможност от инж.Диляна Тенева-Петрова – секретар.

В случай, че има жертви, пострадали, необходимост от евакуация от високите етажи и други особени случаи и при участие на професионални и доброволни формирования, ръководството се извършва от инж.Анета Владимирова Чилингирова до пристигането на специализирани екипи и се продължават действията под ръководството на общия ръководител на спасителните работи.

VII. РЕД ЗА ВЪВЕЖДАНЕ НА ПЛАНА И ИНФОРМИРАНЕ НА ЛИЧНИЯ СЪСТАВ НА ПГМТ „Професор Цветан Лазаров”

Планът се въвежда в действие в зависимост от бедствието /аварията/ и мащабите ѝ.

1. Оповестяване на личния състав:

В работно време, от 07.00 до 17.00 часа се извършва от Председателя на комисията – Анета Чилингирова, съгласно Приложение №. 2

Във времето от 17.30 ч. до 07.00 ч. оповестяването се извършва от охранителна фирма „СОТ-161” и ръководството на гимназията

В почивните дни от охранителна фирма „СОТ-161” и ръководството на гимназията.

За оповестяване се използват установените национални сигнали за тревога Приложение № 3 или други предварително известни – звънец или по друг начин.

2. Осигуряване на ИСЗ

1. Училището разполага с маски за еднократна употреба, противопожарни одеяла, ръкавици.
2. Индивидуалните средства за защита на личния състав се съхраняват както следва:
  - **Партер** при Йорданка Проева – домакин, тел: 0897728820, отговорна за раздаването при необходимост
  - **Първи етаж** в кабинет на заместник – директори, тел. 0897874192, отговорни за раздаването при необходимост
  - **Втори етаж** при Мария Бангова – хигиенист, отговорна за раздаването при необходимост
  - **Трети етаж** при Красимира Виришапкива – хигиенист, отговорна за раздаването при необходимост

VIII. ТЕЛЕФОНЕН УКАЗАТЕЛ

Указателят съдържа телефонни номера на:

- Членовете на комисията в учебното заведение;
- Председател : инж. Анета Чилингирова – Директор 0896249919
Зам.председател Христина Димитрова – ЗДАСД, 0897874192
Секретар инж. Диляна Тенева-Петрова – Зав. ТБОТ, 0897611928

- РУО – 032/62-89-80; 032/63-18-43
- П РС “Пожарна безопасност и защита на населението” 032/67-05-80
- Гражданска защита – 032/952290
- Национален телефон 112

IX. Карта /Приложение № 4/

Върху картата се нанасят:

- местонахождението на учебното заведение;
- маршрут за извеждане пеша;
- места за разполагане след възникване на бедствието;

X. Схема на всеки етаж от училището /Приложение № 5/

На схемата са нанесени:

- класни стаи,
- общи помещения;
- стълбища;
- санитарни възли;
- местата на съсредоточаване на хора;

XI. АКТУАЛИЗАЦИЯ, ПРОИГРАВАНЕ И ОБУЧЕНИЕ

1. Ред за актуализация на плана – в началото на учебната година и при необходимост

2. Организиране провеждането на тренировки за изпълнение на плана.

- Месец октомври
- Месец април

Тренировките се провеждат от инж.Диляна Тенева-Петрова – Зав. ТБОТ, Ръководството на гимназията

Съставяне на Протокол и изпращане на РСПБЗН

3. Ред за провеждане обучение на персонала за защита при бедствия – Приложение № 6

XII. ВЪЗМОЖНИ БЕДСТВИЯ И АВАРИИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЛАСТТА, ОБЩИНАТА, РАЙОНА И УЧИЛИЩЕТО:

1.ЗЕМЕТРЕСЕНИЕ

То е природно бедствие, което не може да бъде предсказано. Неговата продължителност не е голяма, но последствията са тежки. На територията на нашата страна най-опасните сеизмични зони, с възможен максимален магнитуд 7.0, са Кресненската, Пловдивската, Софийската, Горнооряховската и Шабленската..

ПРИ СЕИЗМЕЧНО СПОКОЕН ПЕРИОД:

- В къщи трябва да имате, поставени на удобно място фенерче, чанта за документи и особено ценни вещи, аптечка с необходимите ви лекарства, по една топла дреха за всеки, резерв от храна и вода.
- Закрепете здраво мебелите вкъщи и не поставяйте тежки, лесно падащи предмети на високи места.
- Оставете свободен входа на жилището и не го задръствайте с предмети.
- При земетресение най-опасни са балконите, външните стени, стълбищата и асансьорите.

ПРИ УСЕЩАНЕ НА ПЪРВИЯ ТРУС

- Не трябва да се напуска сградата, в която се намирате, направете го само ако прецените, че можете да излезете на открито за около 10 секунди.
- След първите вибрации люлеенето ще се засилва, запазете самообладание и не хуквайте към асансьорите и стълбите.
- Ако сте на улицата, застанете далеч от сгради и далекопроводи.
- Заемете най-безопасното място в сградата – под рамката на вратата, близо до вътрешна стена, колона, под стабилна маса.
- След първите вибрации люлеенето ще се засилва, запазете самообладание и не хуквайте към асансьорите и стълбите.

СЛЕД ПРЕМИНАВАНЕ НА ПЪРВИЯ ТРУС:

- Изключете електричеството, газта и водата.
- Вземете подготвения багаж и бързо напуснете сградата.
- Слезте по стълбите, не ползвайте асансьор.
- След като излезете от сградата, отдалечете се на открито място, най-малко на разстояние равно на височината на най-близката постройка.
- Не заставайте под далекопроводи, електрически, трамвайни и тролейбусни мрежи.
- Обозначете местата, на които има затрупани хора. Помогнете, ако това е възможно.

2.НАВОДНЕНИЕ

Наводнението е природно бедствие, при което временно се залива земна местност или територия с огромно количество вода, вследствие на повишаването на нивото на водните басейни и речните корита. Причините за повишаването на нивото на тези водни басейни могат да бъдат различни – интензивни валежи или снеготопене, скъсване на язовирна стена, разрушаване на диги, високи вълни или човешка дейност.

Наводненията могат да нанесат значителни щети в населени места, на сгради, коли, мостове, пътища и транспортна инфраструктура. При наводнения може да бъдете застрашени, вашия живот или имуществото Ви. При опасност от наводнение ще бъдете известени, чрез изградените системи за ранно предупреждение и оповестяване, други определени сигнали за населеното място или средствата за масово осведомяване. Следете съобщенията по радиото, телевизията, местни радиовъзли и изпълнявайте конкретните указания, съобразно създадената ситуация.

3.СНЕЖНИ БУРИ, ПОЛЕДИЦИ И ОБЛЕДЯВАНИЯ

Снежните виелици и залежаванията са често явление за нашата страна. Характерни са за декември и януари, но могат да се проявят и през останалите зимни месеци. Снежните бури и залежавания довеждат до разрушаване на въздушните комуникации, блокиране на пътищата и е възможно да поставят в рисковата ситуация живота на много хора.

- Необходимо е да се следи метеорологичния бюлетин, предаван по радиото и телевизията и ако не е крайно наложително, отложете пътуването, част от пътищата ще се окажат затворени поради навяхвания.
- Когато трябва да се отиде от едно на друго място пеша, екипирайте се с подходящи обувки и топли дрехи. Избягвайте да се движите поединично, движете се далеч от сгради, електропроводи, стълбове и дървета, вземете мерки против измръзване на крайниците.

- Носете лекарства и термос с чай или други топли и подсладени напитки.
- В населените места се обърнете към административните власти, специализираните органи на МВР или пътните служби. Следете по радиото указанията на Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението”.

4. ПОЖАР

При пожар или авария позвънете на телефона на единната спасителна система за спешни повиквания – **112**

Съобщете:

- Кой се обажда (Вашето име);
- Отчетливо и бавно кажете какъв е проблема: “пожар”, “авария” имали пострадали или застрашени хора след това посочете адреса (град, квартал, улица, №, близка пряка).
- Без да поемате излишен личен риск – опитайте се да загасите пожара с пожарогасител или с подръчни средства. Как се прави това с пожарогасител?:
- Издърпайте обезопасяващия щифт;
- Натиснете ръчката и насочете струята близо до основата на пламъците;
- Дръжте здраво насочващото устройство.
- Спрете гасенето на пожара, ако забележите, че той се разпространява към горната част на помещението или в посока изхода и незабавно избягайте навън.
- Затворете прозорците и вратите на помещенията преди да ги напуснете.
- Излезте бързо навън, без да мислите за ценности и пари. Не се връщайте обратно.
- За евакуация използвайте евакуационните стълбища или аварийните такива. В никакъв случай не използвайте асансьорите.
- Ако при Вашата евакуация евакуационни пътища са задимени, започнете да се движите възможно най-ниско, защото там температурата е по-ниска и видимостта е по-добра.

5. КРУПНИ ПРОМИШЛЕНИ АВАРИИ

В промишлеността се използват и съхраняват големи количества химически вещества, които при определени обстоятелства – аварии или природни бедствия, могат да се превърнат в заплаха за здравето и за живота на хората.

НАЙ-ЧЕСТО СРЕЩАНИТЕ ПРОМИШЛЕНИ ОТРОВИ СА АМОНЯК И ХЛОР.

АМОНЯКЪТ е безцветен газ с остра задушлива миризма, два пъти по-лек от въздуха, образува експлозивни смеси. Разтворим във вода. Парите на амоняка образуват бял облак, който се издига на височина до 20-30 м. Вследствие на поетата влага от въздуха облакът отново се спуска близо до земната повърхност. Разпространението на амонячния облак зависи от приземната метеорологична обстановка. Водните завеси по пътя на облака ограничават неговото разпространение. Амонякът засяга горните дихателни пътища, а в по-голяма концентрация – централната нервна система. Причинява задушаване, силни пристъпи на кашлица, болки в очите, зачервяване на кожата с поява на червени петна и мехури, виене на свят, болки в стомаха и повръщане. В случаи на тежки отравяния може да настъпи сърдечна слабост и смърт.

ХЛОРЪТ е силно отровен газ, с характерна остра, задушаваща миризма, има жълто-зелен цвят. Разтворим във вода. Бързо се изпарява и образува жълтозелен облак, който се движи близо до земната повърхност и се събира в ниските места и тунели. За ограничаване на замърсяването с хлор, мястото на теча се залива с вода, варно мляко, амонячна вода и се създават водни завеси, които намаляват разпространението на изпаренията. Предизвиква силно раздразнение на дихателните пътища, мъчителна кашлица, болки в гърдите, парене и сълзене в очите, при съприкосновение предизвиква изгаряния по кожата. При високи концентрации може да причини оток на белите дробове и смърт.

ПРИ ПРОМИШЛЕНА АВАРИЯ И ИЗТИЧАНЕ НА АМОНЯК И ХЛОР:

- При получаване на сигнал от органите на Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението” – МВР, запазете самообладание и предайте за опасността на хората, около вас.
- Ако сте въщи, затворете и уплътнете прозорците, вратите и отдушниците, закрепете към тях мокри одеала, завеси и др. При възможност, заемете горните етажи на сградата.
- Пригответе си противогаза, а ако нямате – намокрете марлена превръзка, кърпа или хавлия,
- Ако се намирате на открито, напуснете заразения район, като се движите перпендикулярно на посоката на вятъра.
- Ако сте в превозно средство, затворете прозорците, продължете по най-късия път и излезте извън заразения район.
- При отравяне с амоняк се препоръчва чист въздух, вдишване на водна пара с прибавка на оцет или лимонтузу /в горещата вода се сипва оцет/. При поражение на кожата от амоняк, след измиването ѝ с чиста вода се прави компрес с 2-3% воден разтвор на оцетна, лимонена или винена киселина. Направете промивка на очите с вода, 0,5-1% разтвор на стипца или 2-3% разтвор на оцет
- Обработвайте хранителните продукти чрез обилно измиване и отстраняване на повърхностния слой. Плодовете и зеленчуците от дворовете ползвайте, ако има разрешение на компетентните органи.
- Не извеждайте на паша животните в заразените райони.

ЖИВАКЪТ е течен метал, изпарява се трудно, но парите му са изключително отровни. При продължително въздействие на парите на живака върху човешкия организъм, се уврежда предимно нервната система, отслабва паметта, появява се обща слабост, раздразнителност, главоболие и нарушен сън. Попадайки в организма чрез храна живакът и неговите съединения, засягат сърцето, червения костен мозък, кръвоносните съдове, черния дроб, далака, храносмилателната дейност, бъбреците и кожата.

Ако счупите термометър или поради някаква друга причина разпилеете живак трябва да предприемете следните защитни мерки:

- Разпилян живак се събира с помпичка, лист от медно фолио, четка или прахосмукачка със задържащ филтър, който след това се обезврежда.
- Мястото с разпилян живак се обработва със сира на прах. Отворете прозорците, за да се прочисти въздуха в помещението.
- Ако живакът е попаднал в тялото през устата, тя трябва да се изплакне добре с вода. При попадане на живак в очите те обилно се плискат с вода в продължение на 15 минути. Трябва незабавно да се потърси лекарска помощ.
- лекар-токсиколог.

6. АВАРИЯ В АЕЦ

При възникването на радиационната авария, с опасност за населението, ще бъдете уведомени своевременно. Сигналят се подава чрез локалната сиренна система на АЕЦ "Козлодуй", Българското национално радио, Българската национална телевизия, местни радиотранслационни възли и други средства.

- Спазвайте конкретните указания на специализираните органи на МВР.
- Ако компетентните органи препоръчат, извършете йодна профилактика по дадената ви схема. Не вземайте йодни таблетки по собствена преценка.
- Имайте готовност да бъдете евакуирани, за целта следете подаването на съответния сигнал. Поставете в полиетиленови пликове документи за самоличност, пари, лекарства, носими ценности, комплект върхни дрехи, храна за две-три денонощия, питейна вода.
- Консумирайте само трайни и консервирани продукти.

- Ограничете излизането от дома си, ако това е наложително използвайте противогаз, противопрашни маски, марлени превръзки. След пребиваване на открито свалете обувките и връхните дрехи и ги приберете отделно.
- Спазвайте правилата за лична хигиена.
- Следете информацията за обстановката по радиото и телевизията. Изпълнявайте точно указанията на Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЯ ПРИ СИЛНИ ЗЕМЕТРЕСЕНИЯ

1. Наличие в близост на обекти, които при земетресение биха предизвикали вторични поражения -
2. Органи и сили, с които ще си взаимодействат: щаб за защита при бедствия на район Южен, П РС “Пожарна безопасност и защита на населението”, спешна помощ,
3. Ред за действие на ЩЗБ.
След преминаване на труса /около 60сек./ комисията извършва следното:
  - 3.1. Организира наблюдение за уточняване на обстановката в ПГМТ - пострадали, пропуквания, разрушения, пожари, повреди по комунално - енергийната система и др. и определя пътищата за извеждане на служителите;
  - 3.2. Организира извеждането на учениците (служителите) веднага след първия трус /след около 60 сек/ на физкултурната площадка.
  - 3.3. Организира оказването на първа долекарска помощ на пострадалите и транспортирането им до болнични заведения;
  - 3.4. Прави проверка на изведените ученици (и персонал). Ако има липсващи, организира издирването им в сградата;
  - 3.5. Прави необходимите донесения до Общ/Р/ ЩЗБ и поддържа непрекъснатата връзка с дежурния по Общински/Р/ съвет за сигурност за получаване на помощ и указания;
4. Определяне местата и маршрутите за извозване - изпълняват се разпорежданията на ръководителя на място.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЯ ПРИ НАВОДНЕНИЕ

1. Прогнозна оценка за въздействие върху ПГМТ „Професор Цветан Лазаров” - при евентуално повишаване нивото на река Марица (или други хидротехнически съоръжения) над критични стойности в резултат обилни валежи, снеготопене, скъсване на защитни диги, язовирни стени и др. района на гимназията ще се окаже зает от придошлите води.
2. Сигнали за оповестяване - получават се от ЩЗБ, средства за масова информация и други.
3. Органи и сили, с които ще си взаимодействат –Ръководител на място; Общ/Р/ЩЗБ, РС "ПБЗН".
4. Ред за действие
  - 4.1. При опасност от наводнение

Дейността на ЩЗБ, след като бъде уведомена от дежурния по Районен съвет за сигурност на район "Южен" е следната:

    - 4.1.1. Организира дежурство и осигурява свързка с Общ/Р/ЩЗБ
    - 4.1.2. Осигурява изпълнението на всички решения, взети от Ръководителя на място;
    - 4.1.3. Организира изнасянето на ценно имущество и документи от помещенията, в които има опасност от наводнение;
    - 4.1.4. Организира временно прекратяване на работа в помещения, застрашени от наводнение;
    - 4.1.5. Доуточняват се маршрутите и местата за установяване до преминаване на опасността.
  - 4.2. След възникване на наводнение
    - 4.2.1. Оповестява личния състав - съгласно Приложение № 1 и № 2

- 4.2.2. Прекратява работа;
- 4.2.3. Организира своевременно извеждане на служителите и граждани на безопасно място и дава указания за тяхното поведение, съобразно конкретната обстановка;
- 4.2.4. Предава донесение до Общински /Р/ЩЗБ за състоянието на ПГМТ и при необходимост иска конкретна помощ;
- 5. Места и маршрути за извеждане пеша.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЯ ПРИ АВАРИЯ В АЕЦ ИЛИ ТРАНСГРАНИЧНИ РАДИОАКТИВНИ ЗАМЪРСЯВАНИЯ

- 1. Органи и групи, с които ще си взаимодействат – на Единната спасителна система
- 2. Дейност на ЩЗБ при авария в АЕЦ или трансгранично радиоактивно замърсяване.

2.1. Дейност на Щаб за защита при бедствия при опасност от радиоактивно замърсяване

Дейността на ЩЗБ се изразява в:

- 2.1.1. Изготвя оценка на обстановката;
- 2.1.2. Оповестява личния състав ;
- 2.1.3. Инструктира личния състав;
- 2.1.4. Осигурява във всяка учебна стая или кабинет един прозорец за проветряване, покрит с плътен памучен плат;
- 2.1.5. Осигурява средства и организира херметизирането на всички останали прозорци, врати и отдушници;
- 2.1.6. Прекратява учебните занятия на открито, както и всички извън училищни дейности, изискващи събирането на много ученици/деца/ на едно и също място като излети, екскурзии, игри и т.н. ;
- 2.1.7. Определя срок, в който целият личен състав да си подготви памучно-марлени превръзки по дадения образец ;
- 2.1.8. Подготвя табелки с надпис “Водата – забранена за пиене”
- 2.1.9. Изгражда комисия, която да упражнява ежедневен контрол върху личната хигиена и мерките за противорадиационна защита в ученическия стол и лавката;
- 2.1.10. Организира монтиране на полиетиленови завеси пред помещенията;
- 2.1.11. Осигурява необходимите количества повърхностно-активни препарати /перилни/ и дезактивиращи вещества и текстилни материали за почистване;
- 2.1.12. Подготвя и оборудва места за изтупване на връхните дрехи и съхраняването им;
- 2.1.13. Определя и оборудва места за измиване на ръцете;
- 2.1.14. Привежда в изправност остъклените и затварянето на прозорците и вратите;
- 2.1.15. Планира и провежда ежедневни инструктажи за радиационна защита на личния състав;
- 2.1.16. Ако се получат указания от щаба за защита при бедствия на областта (общината, кметството, района) за раздаване на йодни таблетки, цялостната дейност се организира и провежда от медицинско лице съвместно с изградените санитарни постове;
- 2.1.16. Актуализира се Плана в съответствие с Плана за защита при бедствия на областта.

2.2. Дейност на ЩЗБ след радиоактивно замърсяване

Извършените подготвителни мероприятия преди радиоактивното замърсяване на района се привеждат в действие и допълнително се извършва следното:

- 2.2. 1. Проветряването на помещенията става за кратко време и само през прозорец с опънат плътен памучен плат;
- 2.2.2. Забранява се излизането на служителите извън сградата до второ нареждане;
- 2.2.3. Забранява се пиенето на вода от водопровода до второ нареждане;

- 2.2.4. Движението извън сградата става само с памучно-марлени превръзки;
- 2.2.5. Почистването става само с мокър парцал и с поливане с вода;
- 3. Осигуряване на мероприятията.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЯ ПРИ АВАРИИ И КАТАСТРОФИ В ПРОМИШЛЕНИ ОБЕКТИ, ЗАСТРАШАВАЩИ ЖИВОТА НА ХОРАТА

- 1.Органи и групи, с които ще си взаимодействат – на Единната спасителна система.
- 2.Ред за действие.
  - След получаване на сигнал или съобщение за авария, съпроводена с отделяне на силно действащи отровни вещества, дейността на ЩЗБ в ПГМТ се изразява в следното:
    - 2.1.Оценява обстановката и набелязва мероприятия за изпълнение;
    - 2.2.Незабавно оповестява намиращият се в училището личен състав и свежда получените от ръководните органи указания за действие;
    - 2.3.Осигурява охрана
    - 2.4.Ако параметрите на аварията позволяват извеждане от сградата :
      - 2.4.1.Организира максимално бързото извеждане на децата и личния състав от сградата и застрашения район в посока перпендикулярна на разпространението на токсичния облак на безопасно място - определя се от оперативната група на Координационния щаб на района.
      - 2.4.2.Изготвя и предава донесение до дежурния за създалата се обстановка и предприетите защитни мероприятия;
      - 2.4.3. Осигурява първа долекарска помощ при необходимост и взема мерки за транспортиране на пострадалите до болнично заведение.
    - 2.5.Ако параметрите на аварията не позволяват извеждане от сградата:
      - 2.5.1.Организира незабавно затваряне на вратите, прозорците, отдушниците и херметизирането на предварително определените за целта помещения с подръчни средства и материали;
      - 2.5.2. Организира своевременното раздаване на наличните ИСЗ и памучно-марлени превръзки за защита на дихателните органи и съответните разтвори за неутрализиране на промишлените отровни вещества ако разполага с такива. При липса се използват подръчни средства - носни кърпи, шалове, дрехи и други.
      - 2.5.3. Организира извеждането на служителите в безопасната част /предварително определените за целта помещения/ на сградата в зависимост от промишлените отровни вещества ;
      - 2.5.4. Изготвя и предава донесение до дежурния по Общински /районен/ съвет към ЩЗБ за създалата се обстановка и предприетите защитни мероприятия;
      - 2.5.5. Осигурява първа долекарска помощ в случаите, когато има обгазени и пострадали и взема мерки за транспортиране на пострадалите до болнично заведение.